

Men gaaer jeg altsaa ud fra, at Fæsteforholdet indtil videre bliver bestaaende — og den Lov, vi her behandle, gives jo under den Forudsætning, at Fæsteforholdet indtil videre vedbliver at være til, — saa gjør jeg en bestemt Adskillelse, idet jeg siger: For fri Jord fri, ubunden Behandling, for bunden Jord regelbunden Behandling; og jeg føier til: For bunden Jord den regelbundne Contractsform, som vi hidtil have haft, væsentligt fremtrædende næsten som et Formynderskab for Fæsterne. Det er det Standpunkt, jeg fastholder. Jeg vil ikke, saalænge Fæsteforholdet lovligt bestaaer, fortænke nogen Godseier i, at han benytter det, og jeg finder ikke nogen Krænkelser eller Forurettelse deri, ligesom jeg erkjender, at det i det Hele taget benyttes meget liberalt. Jeg stiller mig i dette Punkt slet ikke fjendtlig overfor Godseierne, men jeg siger blot; — og herved antyder jeg allerede, hvorledes jeg maa stille mig med Hensyn til de senere Ændringsforslag, navnlig dem, der ere stillede til § 3 — Contractsfrihed i fuldt Maal, hvor Contractsgjensstanden er fri, men Naand paa Contractsfriheden, hvor Contractsgjensstanden er bunden, saaledes som Fæstefjorden er det. Nu have vi Fæsteforholdet, det simple Fæsteforhold, men ved Siden af dette er der i en Forordning, der er 80 Aar gammel, opstillet et andet Forhold, nemlig de 50aarige Forpagtninger, hvilket i de 70 af de Aar, i hvilke det har været lovligt, ikke har faaet nogen virkelig praktisk Betydning; thi den høitærede Indenrigsminister sagde rigtig nok, at vi havde en lang Praxis i denne Henseende, men det kom dog virkelig frem af hans egne Uttringer, at det først i de sidste 8 Aar har været en nogenlunde omfattende Praxis, medens den tidligere har været yderst indskrænket. Nu træder dette Forhold paa en Gang frem, og vi see, at det føres igjennem endogsaa i en meget stor Udstrækning. Det er Noget, som vækker en vis Betænkelse. Vi have hidtil haft den frie Jord og Fæstegodsset; dette sidste er blevet behandlet og benyttet, saaledes som Tidens Fæstelovgivning byder det, nemlig ved Vortfæstning, og vi maae fremdeles lade disse to Former af Jordens Benyttelse, den frie og den bundne, be-

staae ved Siden af hinanden; Mogle have vel villet, at den ene Form skulde ophøre, men det er ikke lykkedes at gjennemføre det. Nu trænger der sig et nyt Forhold frem, og saa opfordres man til at spørge: Hvorledes vil dette stille sig, ville ikke disse nye Forpagtningscontracter paa 50 Aar, som nu paa enkelte Steder have faaet en saa stor Udstrækning, berede endeel af Landbostanden en mindre gunstig Stilling og berede Lovgivningen selv Vanskeligheder ved at skabe en ny Gjenstand for Strid og Agitation? Det er dette, der gjør, at jeg i Almindelighed betragter disse Forpagtninger paa 50 Aar med meget ugunstige Øine. Jeg vil sige den hele Sandhed: Jeg holder ikke af dem, fordi de skubbes ind som noget Nyt mellem de to Ting, vi hidtil have haft, nemlig for Fæstegodset Vortfæstning og for den frie Gjenstand Salg eller Vortforpagtning. Da det nu imidlertid er hjemlet ved Forordningen af 1792, saa vilde jeg ganske vist helst, at man kunde komme overeens om aldeles at afskaffe denne Contractsform ved at heve denne Bestemmelse i Forordningen 1792, det anseer jeg for at være det meest efterstræbelsesværdige Resultat; men det foreligger i dette Dieblif ikke som muligt overfor Regjeringens bestemte Udtalelse, og naar dette ikke foreligger som muligt, hvad er der saa at gjøre? Saa maa man spørge: Hvorledes kan dette Contractsforhold bringes til den Bestemthed og Sikkerhed og til den Overensstemmelse med det oprindelige Formaal, som er ønskelig? Nu siger jeg, at naar man tager Hensyn til Tidforholdene, saa er det saa klart, som Noget kan være, at da man i 1792 gav denne Tilblivelse til Vortforpagtning paa to Personers Liv eller paa 50 Aar, saa var det alene Hensigten, at man ved Siden af Fæstet vilde sætte en for Fæsterne ligesaa betryggende og ligesaa omhyggelig bestemt Stilling og derimod fremfor Alt ikke, at man paa nogen Maade vilde give Anledning til kortvarige Overdragelser af Fæstefjorden; det skulde være paa lang og bestemt Tid. Vertil maae vi altsaa arbejde hen; men jeg er ogsaa vis paa, at man tillige har villet en Stilling for Forpagteren, hvort han er fuldkommen sikker, og